

VESTI IZ SLOVENIJE

Bolj ali manj ločena praznovanja konca druge svetovne vojne v Sloveniji

Preteklo soboto in nedeljo so bila v Sloveniji razna praznovanja, posvečena koncu druge svetovne vojne. Zaradi političnih razprtij in različnih gledanj na ta praznovanja, ni jih bilo večjih, na katerih so bili navzoči predstavniki najširših političnih opredeljevanj. Tako sta na primer stranki SKD in SDSS bojkotirali slovesno sejo parlamenta preteklo nedeljo in nato osrednjo slovesnost na Trgu republike. Na seji parlamenta je bil glavni govornik njegov predsednik, Jožef Školč. Na Trgu republike je na slovesnosti (tkim. »Triumf«) govoril predsednik vlade dr. Janez Drnovšek. Na slovesni akademiji preteklo soboto v Cankarjevem domu pa je bil govornik predsednik Slovenije Milan Kučan.

Preteklo soboto so SKD pripravili slovesnost pri spomeniku padlim v boju za samostojno Slovenijo leta 1991 na ljubljanskih Žalah. Zbranim je govoril Lojze Peterle. Slovesnost pa je bila posvečena tudi 50. obletnici zmage nad nacizmom in fašizmom ter 5. obletnici prvih demokratičnih volitev. Preteklo nedeljo dopoldne je bila v ljubljanski stolnici. Maševal je nadškof dr. Alojzij Šuštar, maša je bila za domovino Slovenijo.

Lojze Peterle in Janez Janša, predsednika SKD in SDSS, na skupni tiskovni konferenci

Pretekli četrtek sta se udeležila skupne tiskovne konference predsednika SKD in SDSS Lojze Peterle in Janez Janša. Skupen nastop je zbudil veliko pozornosti tudi zato, ker sta ti dve konservativni stranki prej sprti kot prijateljski druga do drugi. Imeli pa sta isto stališče do uradnega praznovanja konca druge svetovne vojne in zmage nad nacizmom in fašizmom. Predsednika sta dejala, da njuni stranki ne pristaneta na stališče, ki ga je izrazil predsednik parlamenta Jožef Školč, da je bil narodnoosvobodilni boj »kontinuiteta« slovenskega narodnega bitja in da kot tak zadeva ves narod.

Slovenec pretekli petek: »Brez dvoma je treba petdeseto obletnico zmage nad fašizmom in nacizmom treba praznovati, je rekel Lojze Peterle, vendar se SKD ne bo udeležila nobene od tistih proslav, kjer si je ena stran pridržala monopol nad resnico. Pet let po prvih demokratičnih volitvah še vedno ni volje, da bi obsodili revolucijo in totalitarni sistem, ki je nastal po njeni zaslugi; prišlo ni

niti do sprave niti do izdaje mrliških listov.«

Poročilo je povzelo Janez Janšev besede med drugim takole: »SDSS izhaja iz dejstva, da so plebiscit, prve povojne demokratične volitve in vojna za Slovenijo močno zacelili nekatere rane. Na tem temelju bi morali graditi naprej, ne pa, da se z načinom praznovanja znova odpirajo že zaceljene stare rane. Še vedno poskušajo nekateri legitimirati umore in zločine, storjene v drugi svetovni vojni in po njej.«

Dr. Tine Velikonja, predsednik Nove slovenske zaveze, fizično napaden

Tekst poročila v *Slovenecu* pretekli četrtek: »V torek (= 9. maja) popoldne je neznanec napadel dr. Tineta Velikonjo, predsednika Nove slovenske zaveze. Dr. Velikonja je na Krekovem trgu srečal neznanca, ki mu je dejal: »Z vami bomo že obračunali.« Dr. Velikonja ga je nič hudega sluteč vprašal, ali s strojnicami, neznanec pa mu je odgovoril: »Ne, nesreča bo!« in ga vprašal, kaj so napravili z Urhom. Tam so namreč pred dvema letoma s panojev sneli fotografije in jih zložili ob zid. Ko je dr. Velikonja rekel, da mu za to seveda ni žal, ga je neznanec najprej udaril v levo stran brade, nato ga je močno brcnil od zadaj in še enkrat v obraz. K sreči je dogodek videl policist. Dr. Velikonja je stopil k njemu in mu rekel, naj neznanca legitimira. Pozneje je zvedel, da si je policist dogodek zapisal, storilca pa bo naznanil sodniku za prekrške.«

Hujših fizičnih posledic napada na dr. Tineta Velikonjo ni bilo. Zanimivo je to, da naj bi bil policist napad opazoval, kljub temu pa je moral, po poročilu, žrtev napada k njemu stopiti in zaprositi za intervencijo. (V današnji številki je daljši intervju zdr. Jožetom Velikonjo, bratom dr. Tineta.)

Zamolčane žrtve pridejo v matične knjige

Pretekli četrtek je parlament sprejel spremembe zakona o matičnih knjigah. Tako »bodo zamolčane žrtve, ki jih je komunistična oblast pobila med drugo svetovno vojno in po njej, po več kot 50. letih dobile pravico do vpisa v mrliške knjige. Postopek za vpis bodo v petih letih lahko sprožili državni tožilec ali svojci, in to brez plačila upravne takse. S tem bodo sorodniki žrtev dobili tudi pravico do mrliških listov in dostojnega pokopa ter do dedovanja in odškodnine po zakonu o popravni krivic.«

Iz Clevelanda in okolice

Igra »Halštat« jutri zvečer—

Jutri zvečer ob 7.30 bodo v Slovenskem domu na Holmes Ave. nastopili igralci in igralkе Slovenskega stalnega gledališča v Trstu. Uprizorili bodo igro pisatelja Draga Jančarja »Halštat«. Avtor bo tudi navzoč. Nastop sponzorirata Dramatsko društvo Liliya in Primorski klub. Vstopnina: \$5. Slovenska javnost vabljenja.

Mesečna seja—

Klub upokojencev v Nevburgu-Maple Hts. bo v sredo, 24. maja, ob 1. pop., v SND na E. 80 St. Od 12. ure dalje bo brezplačno merjenje krvnega pritiska.

Na letni seji—

Pretekli petek zvečer je bila letna seja Slovenskega doma za ostarele. Seja je potekala hitro, navzoči so z velikim zanimanjem poslušali poročila ter stavili vprašanja. Ustanova deluje uspešno. Izvoljenih je bilo pet direktorjev in dva pomožna člana. Ponovno izvoljeni so bili Ronald Zele, Robert Klancher in dr. Vera Candon, dosedanja pomožna članica Maria Štepec je tudi bila izvoljena, nova članica pa je Suzanne Vadnal. Ti bodo služili triletno mandatno dobo. Pomožna člana bosta Agnes Turk in John Cech. Vseh skupaj je 15 direktorjev.

Novi grobovi

Rudolph Zupancic

Umrli je 75 let stari Rudolph Zupancic, mož Millie, roj. Sterle, oče Rudolpha in Joanne Pope, 4-krat stari oče, 3-krat prastari oče, brat Olge Seday, Frances Krall in že pok. Williama. Pogreb je bil 17. maja iz Želetovega zavoda na E. 152 St. s sv. mašo v cerkvi Marije Vnebovzete in pokopom na Vernih duš pokopališču. Družina priporoča darove v pokojnikov spomin St. Mary Church Endowment Fund, 15601 Holmes Ave., Cleveland, OH 44110.

Ann Azman

V Hot Springs, Ark., dne 11. maja preminula 99 let stara Ann Azman, prej živeča v Clevelandu, rojena v Gradcu, Avstrija, vdova po Andrewju, mati Melvina, Roberta in Vivian Azman, 5-krat stara mati, 6-krat prastara mati. Pogreb je bil 13. maja v Hot Springsu.

Rose V. Chervený

Umrli je Rose V. Chervený, rojena Smrekar, vdova po Franku, sestra Josephine Gerlach, Tonyja ter že pok. Francka, Josepha, Edwarda, Caroline Rozic in Johna. Pogreb je bil 16. maja s sv. mašo v cerkvi sv. Vida in pokopom na Kalvarije pokopališču.

Koncert Korotana—

Pevski zbor Korotan ima koncert v soboto, 3. junija, v dvorani pri Sv. Vidu.

Upokojenci Slov. pristave—

Klub upokojencev Slovenske pristave ima mesečno sejo v sredo, 24. maja, ob 1.30 pop. na SP. Vsi člani lepo vabljeni. (Dopis na str. 10)

Otvoritev Slovenske pristave—

Letošnja otvoritev Slovenske pristave bo v nedeljo, 4. junija. Maša bo ob 12.30, po maši bo na voljo kosilo. Nakaznice za kosilo so v prodaji: pokličite Margie Znidaršič na 256-9237 ali Milana Ribiča na 943-0621. Po kosilu bo igral ansambel »Zvoki Slovenije«; ta ansambel je že lani nastopil na SP. Gospodinje so lepo naprošene za domače pecivo.

Visok življenjski jubilej—

Danes, 18. maja, praznuje papež Janez Pavel II. svoj 75. rojstni dan.

Čiščenje prostorov—

V soboto, 27. maja, bo letno čiščenje prostorov na Slovenski pristavi. Vsi člani SP so lepo vabljeni k sodelovanju. Za hrano in pijačo bo poskrbljeno, akcija pa se bo pričela ob 9. uri dopoldne.

Piknik—

V ponedeljek, 29. maja (Spominski dan praznik), bo na rekreacijskem središču ADZ v Leroyu piknik, na katerem bosta med 1. pop. in 7. zv. izmenoma igrali godbi Fred Ziwich in Joe Fedorchak. Vstopnina \$6, kuhinja in bar bosta ves dan odprta.

Premislula v Sloveniji—

Ga. Jennie Ivanka Turk, Richmond Hts., O., je prejela žalostno sporočilo, da lje 2. maja v Brezovem dolu na Dolenjskem umrla Marija Miklič (Šimnova mama). Tu zapušča go. Turk z družino, hčerko Marijo Sušec z družino, družino že pok. sina Franca in sestro Tončko Kovačič, v Sloveniji pa sestro Angelo Hrovat in ostalo sorodstvo. R.I.P.

Spominska darova—

Ga. Dragica Pust, Cleveland, O., je darovala \$25 v podporo našemu listu, v spomin na moža Milka.

G. Rudolf in ga. Josephine Merc, Euclid, O., pa sta poklonila \$10, v spomin na starša Janeza in Jožo Varšek.

Darovalcem za podporo in naklonjenost najlepša hvala.

V tiskovni sklad—

Dr. Edi Gobec, Willoughby Hills, O., je daroval \$20 v tiskovni sklad AD. Hvala lepa.

Najhitrejša dostava—

Zopet priporočamo uporabo našega faxesa za dostavljanje dopisov. Fax številka je 216/361-4088.

Predsednika spet za skupno mizo

AMERIŠKA DOMOVINA

6117 St. Clair Ave. — 216/431-0628 — Cleveland, OH 44103

AMERIŠKA DOMOVINA (USPS 024100)

James V. Debevec — Publisher, English editor
Dr. Rudolph M. Susel — Slovenian Editor

Ameriška Domovina Permanent Scroll of Distinguished Persons:
Rt. Rev. Msgr. Louis B. Baznik, Michael and Irma Telich,
Frank J. Lausche, Paul Košir

NAROČNINA:

Združene države in Kanada:

\$25 na leto za ZDA; \$30 za Kanado (v ZD valuti)

Dežele izven ZDA in Kanade: \$35 na leto (v ZD valuti)
Za Slovenijo, z letalsko pošto, \$110 letno

SUBSCRIPTION RATES

United States and Canada:

U.S.A.: \$25 per year; Canada: \$30 in U.S. currency

Foreign: \$35 per year U.S. or equivalent foreign currency
\$110 per year airmail to Slovenia

Second Class Postage Paid at Cleveland, Ohio
POSTMASTER: Send address change to American Home,
6117 St. Clair Ave., Cleveland, OH 44103-1627

Fax (216) 361-4088 Published every Thursday

No. 20 Thursday, May 18, 1995

Ali je sprava mogoča?

Omizje s temo narodne sprave v Mariboru

Škofijska avla v Mariboru je že po tradiciji prizorišče zanimivih razprav ob dogodkih v Sloveniji in svetu. Akademsko katoliško združenje Amos je 20. aprila organiziralo omizje o narodni spravi pod naslovom **50 let potem**. Gosta omizja sta bila nekdanji partizan Vlado Habjan in nekdanji domobranec dr. Janez Zdešar. Voditelj omizja dr. Ivan Štuhec je pogovor razdelil na tri vsebinske sklope.

V prvem delu sta gosta predstavila svojo kratko zgodovino in medvojno pot. Habjan izhaja iz kmečke družine v Savinjski dolini in se je kmalu po končanem šolanju kot večkrat brezposeln delavec pridružil levičarskim proletarskim krogom. Kmalu po napadu na Jugoslavijo leta 1941 je v domačih krajih začel pripravljati oborožen odpor proti okupatorju. Pri partizanih je nazadnje služil kot komisar bataljona.

Dr. Zdešar je razgrnil nekaj zgodovinskih dejstev o nastanku Protiimperialistične fronte. Ta fronta je kmalu po ustanovitvi organizirala svojo varnostno obveščevalno službo in začela z likvidacijami političnih in nazorskih nasprotnikov, čeprav je znano, da so le-ti prav tako organizirali tajen odpor proti okupatorju.

S prepovedjo kakršnegakoli odpora proti okupatorju zunaj takrat že v Osvobodilno preimenovane Protiimperialistične fronte, septembra 1941, je ta fronta odkrito začela revolucijo. Po ubojih nedolžnih prijateljev in znancev pod pretvezo, da so narodni izdajalci, se je Zdešar leta 1943 pridružil nastajajočemu Slovenskemu domobranstvu. Služil je v različnih domobranskih enotah. Po koncu vojne je bil interniran v Vetrinju, od koder je pobegnil v Avstrijo.

Drugi del se je dotaknil medvojnih dogodkov in domobranske prisega. Zdešar je spet navedel podatke o tej temi, ki jih mlajši zgodovinarji v zadnjem času objavljajo, navajal je predvsem Godešo in Mlakarja. Pomemben je podatek, da niso prisegli vsi slovenski domobranci, ampak samo tisti iz ljubljanskega dela. Gorenjski in primorski domobranci so se prisegi uprli in niso prisegli.

Po Zdešarjevem mnenju je bila prisega nepotrebna in napačna, saj domobranci niso verjeli v zmago nacistov. Navedel je tudi podatke o tem, da so domobranci oficirji ves čas iskali stike z zavezniki. Nemška obveščevalna služba Gestapo je odkrila te njihove namere in tako so samo v letu 1944 v Dachau internirali 150 domobranskih oficirjev.

Habjan je opozoril na različna izhodišča obeh strani za oborožen odpor. Proletarci, ki jih je pritegnila Komunistična partija, so živeli večinoma na robu preživetja in tako rekoč niso imeli »kaj« izgubiti, ljudje iz meščanskega tabora in iz cerkvenih krogov pa so lahko »kaj« izgubili. Zatorej je lažje razumeti proletarce, ki so privolili v takojšen oborožen odpor, ki je po Zdešarjevem mnenju neposredno podoben samomoru.

Te podatke je Zdešar podkreпил s podatki, da je v Sloveniji med vojno na partizanski in domobranci strani padlo 60.000 ljudi, medtem ko je okupatorskih vojakov padlo 5000. Navedel je tudi znani podatek, da nobena Komunistična partija v drugih okupiranih državah Evrope ni začela s takojšnjim oboroženim odporom, kot se je to zgodilo pri nas.

Sogovorniki so izpostavili

(dalje na str. 11)

SPOMINSKA PROSLAVA

CLEVELAND, O. — Ko se v letošnjem letu vrstijo številne proslave in zaznamujejo 50. obletnico zmage nad osvajalnimi režimi, so še vedno nekateri, ki z lahkoto spregledujejo podvig nič manj zločinskega komunizma, ki se je tudi pri nas predstavil kot nosilec svobode in lepšega življenja. V svojo propagandno mrežo mu je uspelo ujeti celo poštene ljudi ter izkoristiti narodna čustva v svoje podle namene.

Tudi naša domovina je v tistih žalostnih dneh postala žrtev, saj je bil glavni namen teh novodobnih revolucionarjev preobraziti zemljo ter iztrgati dušo vernemu narodu.

V kratkovidnosti zaveznikov, jim je tedaj uspelo zasesti privilegirani prestol, da so potem v masovni čistki obračunali z vsemi, ki so jim bili ovira na njihovem nadaljnjem pohodu.

Slovenski domobranci in ostali domoljubi, ki so se tedaj zavzeli braniti dom in najdražje svetinje naroda, so bili po svojem zmagovitem udejstvovanju končno sramotno izdani ter tako končali svojo mučeniško pot v številnih grobiščih širom slovenske zemlje.

Teh nepozabnih mož in fantov, katerih ideali se postopno uresničujejo tudi v naši domovini, se bomo spomnili v nedeljo, 28. maja, pri Lurški Mariji na Chardon Rd.

Spominsko sv. mašo ob 12. uri bo daroval č.g. dr. Pavel Krajnik. Ob tej priliki, naj bo tudi naša posebna zahvala Bogu, da smo srečno preživeli tiste usodne dni in da nam je danes dano, da lahko izpričujemo svetu in zanamcem iztrgane strani naše resnične zgodovine.

Vse, ki še čutijo slovensko zavest, pa tudi pomen teh proslav, pristrčno vabimo k tej sv. maši, da tako na dostojen način počastimo svetel spomin naših najdražjih.

Odbor društva SPB

MIMOGREDE IZ MILWAUKEEJA

»Prvi maj, krasni maj, konec zime je tedaj« — smo včasih peli in se veselili prihoda meseca maja. Toda letošnja pomlad se že dolgo čas upira hladnemu in zopernemu vlažnemu vremenu tu v Milwaukeeju, čeprav mladi in stari nestrpnostno pričakujemo razkošno pomlad s toplimi sončnimi žarki, ki so za stare kosti neprecenljive zdravilne vrednosti in moči.

Mesec maj, ali veliki traven, je posvečen Materi božji in mladosti, ljubezni in cvetju. Najstarejša slovenska beseda za pomladni čas je vigred, in pesem »Vigred se povrne« je pretresljiva žalostinka, ki jo

Pristavski upokojenci poročajo...

CLEVELAND, O. - Naš mesečni sestanek v maju bo prihodnjo sredo, 24. maja, ob 1.30 popoldne, na Slovenski pristavi. Predvsem »ta mlade upokojence« lepo vabimo, da pridejo na Pristavo malo prej, ker je treba še veliko počistiti, čeprav smo že na zadnjem sestanku pograbili listje.

Dne 24. maja je praznik Marije Pomagaj, zato se bomo po sestanku zbrali na Orlovem vrhu pri spominski kapelici in počastili Kraljico Slovencev z molitvijo rožnega venca in petim litanijami. Spomnili se bomo vseh, katerim je Orlov vrh v spomin, predvsem pomorjenih domobrancev in vseh slovenskih mater, ki so pred 50 leti ostale doma, same z otroci. Te so največ pretrpele, ko smo mi tukaj v Ameriki in drugje po svetu uživali svobodo in blagostanje.

Veliko se imamo Mariji Pomagaj za zahvaliti, predvsem, da smo ostali zdravi in da lahko uživamo zasluženi pokoj. V njeno varstvo se bomo izročili še za naprej. Upamo, da bo na ta sestanek prišlo čimveč naših članov.

Za odbor: U.F.

pojejo mrtvemu v slovo.

O mesecu maju v pogovori ni čisto jasno, ali je dobro, da je maj suh ali moker, kajti obetajo dobro letino v obeh primerih. Če je majnika lepo, je dobro za kruh in seno. — Če pa je ta mesec deževen, v jeseni bo dosti vsega blaga. — Če susč, traven deži, maj pa hladi, kmetu se dobro godi. — Hladen majnik ti govoto da slame dosti in tudi sena. — Slana v začetku maja, zoritvi sadja ponagaja.

Velikega travna mokrota, malega srpa suhota. — Maja mora biti tri dni mrzlo, če ni v začetku, je ob koncu tako. — Majnik moker, rožnik pa mlačen, kmet bo to leto žejen in lačen.

Stari modrijani so trdili, da majski dež pospešuje rast las. Torej, kdor se nagiba k pleši, ali je že gologlav, naj izkoristi vsak majski dežek. Če ga ne bo pobrala pljučnica, bo imel — ali pa tudi ne — bujne lasi! Pred leti sem sam poizkusil ter lovil majski dežek, zato imam še danes par las na glavi.

Pesniki opevajo maj kot mesec, ki s polnimi rokami siplje srečo in blagoslov, ljubezen in dobro razpoloženje. Z mnogimi darovi in sončnimi žarki pomaga ljudem in živalim, da se dobro počutijo. Dne 14. maja je bil materinski praznik. Malce pozno, vendar srčno voščim vsem našim materam čvrstega zdravja, dobrega razpoloženja v krogu svojih otrok. Te besede veljajo v polni meri seveda vsem dragim bralcem teh vrstic. Srečno!

Odlikovanje

Naša rojakinja Jackie Nimmer je praznovala 15. maja rojstni dan. To nedeljo, 21. maja, pa bo na univerzi Wisconsin-Milwaukee prejela častno diplomu v priznanje za vse njeno delo in zasluge v korist slovenske skupnosti v Milwaukeeju. Častno diplomu ji

bo izročil g. Karel Dovnik, predsednik Slovenian Arts Program«.

Na tej proslavi bo nastopil ženski trio PMS. Ta trio domuje v San Franciscu, pri njej poje Pat Bregant, rojena v Milwaukeeju in hčerka pevovalkinje Mici Bregant.

Slavljenki Jackie Nimmer iskrene čestitke ob tej zaslužen nagradi v želji, da bi jo Bog ohranil še dolgo vrsto let v dobrem zdravju.

V spomin mrtvim in živim

V ponedeljek, 29. maja, bo Slovensko društvo Triglav v svojem parku, kot vsako leto, počastil spomin na vse mrtve, posebno pa na svoje pokojne člane in članice ter nepozabne antikomunistične padle borce za časa druge svetovne vojne in takoj po njej.

Žalno sv. mašo bo ob 11. uri dopoldne daroval Rev. dr. Jože Golé. Sledil bo kratek spored. Po končanem cerkvenem obredu in sporedu bo na razpolago kosilo. Sledila bo prijateljska zabava. Vsi prijateljsko vabljeni — in vsi tudi srčno dobrodošli! L.G.

Zgubljen...

CLEVELAND, O. - Po materinem pogrebu se je znašel doma v kajžici. Tam je preživel mladost - odhod v partizane in se vrnil kot heroj z neštetimi odlikovanji. Razočaran je bil nad propadom tuje demagogije. Pred očmi se mu je porajala doba detinstva in mladostna leta. Le kratek čas je doživljal materino ljubezen. Na pokopališču pri cerkvi sv. Lovrenca na Griču je zadnjikrat strmел v kraj, kjer so položili njeno krsto. V kajžici se je opazilo, da ni več matere. Rožice na oknih so ovenele, vse okrog pa je bilo zaraščeno s plevelom. Sam v kajžici, ga je obdajala vrsta prividov. Noči so bile polne obupnih krikov, po pripovedovanju sosedov.

V prividih je videl boj tam ob Veliki cesti, kjer je bila Loška šola. Spominjal se je dobro, kako so napadali to postojanko. Vpitje je bilo slišati tja do Kršlanovega gradu, onkraj šole v vas Mole, pa tja na hrib, kjer je bila cerkva Janeza Krstnika. Toda napad se ni posrečil, čeprav je bilo malo fantov, ki so branili to postojanko, je niso premagali. Še zadnji klici so se slišali od Loške železniške postaje, potem pa je utihnilo. Preko cerkvice Janeza Krstnika so odšli po hribu tja do Horjula in se zgubili v gorovju Polhovega Gradca. Okupacijske čete so bile nastanjene na Brezovici in Vrhniki, slišale so vpitje in streljanje, toda niso priskočile na pomoč.

Tako je hodil po stopinjah preteklosti - misel, da je ostal sam. Zamišljen je taval po gozdu Strnice in se približeval potoku. Na obzorju se je že pričelo svitati, stopal je hitrih korakov po gramozni cesti navzdol. Ravno je usmerjal zadnje korake, da po brvi preide potok, se je spotaknil in pa-

(dalje na str. 11)

Ob 50. obletnici

EUCLID, O. - Prve tedne v maju so se širom sveta kar vrstile spominske proslave končanja II. svetovne vojne in zmage nad nacizmom in fašizmom. Vojaki iz nasprotnih si taborov so se srečevali na krajiš bojšč, se spominjali težkih in žalostnih dogodkov, katerih priče so bili pred 50. leti. Govorniki so se v svojih slavnostnih govorih spominjali padlih žrtev, ki so dali svoja življenja za svobodo in demokracijo, obenem pa so si simbolično podajali roke v spravo in odpuščanje.

Tudi v Sloveniji so sedanji oblastniki hoteli slaviti svoj »levji« delež pri osvobajanju Evrope in predvsem Slovenije. Zamolčati pa so hoteli revolucijo, ki jo je v najtežjih časih sovražne okupacije, zanetila komunistična partija, ki je naš mali slovenski narod tako kruto razdvojila in ga pripeljala na Kalvarijo smrti in mučeništva ter 45-letnega enoumja in strahovlade. Namesto sprave in odpuščanja se zopet podpihuje sovraštvo in sprtost. V tem smislu se tudi kažejo proslave po raznih krajih Slovenije.

Slovenci po svetu, ki nas je konec vojne tako kruto in krivično prizadel, pa se bomo tudi letos spominjali žrtev komunističnega odpora, ki nam je bil vsiljen v samoobrambi. Spominjali se bomo tisoče žrtev, ki so padale pod streli »Osvobodilne fronte«. Žrtve so padale po ljubljanskih ulicah in po kmečkih vaseh. Padali so slovenski izobraženci, narodni voditelji, duhovniki, katoliški študentje, poštenci in ugledni kmečki fantje in možje. Padale so cele družine: očete, matere, hčere in sinovi, celo nedolžnim otrokom ni bilo prizanešeno. Njihova krivda je bila le, da se niso strinjali s tujo ideologijo, ki so jim jo vsiljevali slovenski partizani in njihovi politkomisarji. Vse to je šlo tudi v račun okupatorjem, saj je bil tudi njihov cilj, da se slovenski narod čimbolj uniči. Zato niso pokazali nobenega smisla za zaščito. Spontano so se začele po deželi ustanavljati vaške straže, ki so se z orožjem v roki postavile v bran proti bratu - Kajnu, ki je ropal in moril kar si ni mogel na pošten način osvojiti.

Spominjamo se vaških stražarjev, domobrancev — prve

slovenske vojske — in slovenskih četnikov, ki so izgubili življenja v borbah za zaščito poštenega slovenskega ljudstva. Posebej pa se bomo spomnili tudi vseh tistih slovenskih domobrancev in civilistov, ki so bili ob koncu vojne tako strašno mučeni, zasramovani in brez sodbe, po lastnih bratih, pomorjeni in pahnjeni v kraške jame Kočevskega roga, teharske grape in stotine sedaj že znanih in še neznanih grobišč širom Slovenije.

Vseh teh žrtev se bomo še prav posebno spomnili pri spominski sv. maši 28. maja ob 12. uri pri Lurški votlini na Chardon Rd. Veliko slovenskih rojakov pa se bo šlo letos, za 50. obletnico, pokloniti žrtvam komunizma, na njih kraje mučenja in smrti.

Z globoko molitvijo pripo-ročajmo Bogu njihove duše za mir in pokoj in da bi njihove žrtve ne bilo zaman. Gospod, pošlji na slovenski narod, ki sedaj živi v tako težko pričakovani samostojni državi in raztresenem po celem svetu, žarek svobode in svoje ljubezni, v čemer naj bi tudi te nedolžne žrtve, ki se jih spominjamo, dobile svoje zadoščanje.

V spomin 50. obletnice so v Torontu izdali spominski trak in »lasersko« ploščo domobranskih pesmi in koračnic. Pripravili so jo z velikim trdom, požrtvovalnostjo in ljubeznijo preživeli domobranci in njihovi prijatelji. Poslali so jih tudi v Cleveland in jih lahko dobite v Slovenski pisarni na 6304 St. Clair Ave., Cleveland, OH 44103, tel. 216/881-9617, ali pa pri spodaj podpisane mu.

Trak stane \$8 (po pošti \$9), CD plošča pa \$12 (po pošti \$13.50). Oboje sta zelo lepi in primerni darili posebno za tiste, ki ste namenjeni v Slovenijo, svojim domačim in sorodnikom ter prijateljem. Ker je čisti dobiček namenjen Novi Slovenski Zavezi - domobranski organizaciji v Sloveniji - boste s tem tudi podprli dobro stvar, ki zelo potrebuje naše pomoči.

Anton Oblak

24300 Yosemite Dr.

Euclid, OH 44117

tel./fax: 216/481-9150

Naša fax številka je:

216/361-4088

in je stalno vključena

Prijatelj's Pharmacy
St. Clair Ave. & E. 68 St. 361-4212
**IZDAJAMO TUDI ZDRAVILA
ZA RAČUN POMOČI DRŽAVE**
OHIO. — AID FOR AGED
PRESCRIPTIONS

Anton M. LAVRISHA
Attorney-at-Law
(Odvetnik)
18975 Villaview Road
at Neff
692-1172
Complete Legal Services

Pogovor z dr. JOŽETOM VELIKONJO, univerzitetnim profesorjem geografije

»Sloveniji se v Evropo ne mudi«

Univerzitetni profesor dr. Jože Velikonja je geograf. Rodil se je v Ljubljani leta 1923 pisatelju Narteju Velikonji in ženi Ivanki, rojeni Jeglič. Študiral je na ljubljanski klasični gimnaziji, na rimski univerzi pa je zelo hitro končal študij geografije. Skoraj deset let je poučeval zgodovino v Trstu; posvečal se je tudi pisanju srednješolskih zemljepisnih učbenikov in novinarstvu. Pripravil je disertacijo o Vipavski dolini; leta 1948 jo je uspešno zagovarjal na univerzi v Rimu.

Pozneje je odšel v Združene države Amerike, kjer je na univerzi v Chicagu opravil podoktorski študij in začel s pedagoškim delom. Večji del svoje univerzitetne pedagoške dejavnosti je razvil v Seattlu na tamkajšnji Washingtonski univerzi. Predaval je tudi na drugih ameriških in evropskih univerzah. Bil je predstojnik geografskega oddelka v Illinoisu in direktor raziskovalnega in študijskega programa za Vzhodno Evropo in Sovjetsko zvezo v Seattlu. Leta 1978 je bil imenovan za dopisnega člana italijanske akademije znanosti in umetnosti. Pred šestimi leti je prvič predaval študentom v Ljubljani. Njegova bibliografija omenja dvesto osemindeset naslovov strokovnih člankov, recenzij, poročil o dogodkih, zapisov o ljudeh in njihovih delih, razmišljanj ob lastni, družinski ali narodni nesreči itd. Kmalu bo izšla publikacija - pripravil jo je skupaj z dr. Radom Lenčkom - Kdo je kdo med Slovenci v Združenih državah Amerike, popis izobražencev slovenskega rodu v Ameriki.

• **Kmalu bo izšlo vaše delo Kdo je kdo med Slovenci v ZDA. Kako je nastala zamisel za to raziskavo in kakšen je njen namen?**

Zamisel za to raziskavo je nastala že pred tridesetimi leti, ko smo v Chicagu prof. Bogdan Novak, prof. Rado Lenček, jaz in še nekaj drugih znancev skušali zvedeti, kje so še drugi Slovenci v Združenih državah Amerike, ki se ukvarjajo z intelektualnimi problemi. Takrat sem začel zbirati podatke o Slovencih na ameriških univerzah in kolidžih. Izdali smo brošurico s približno sedemintridesetimi imeni.

Pred nekaj leti je to zamisel ponovno sprožil Rado Lenček. Predlagal je, da bi izdali nekakšen seznam izobražencev slovenskega rodu v Združenih državah. Prosil me je za pomoč, razdelila sva si delo in pred dvema letoma izdala *Who is who* s sto petindevetdesetimi imeni in življenjepisnimi podatki. Do marca letos sva zbrala tristo enaindesetdeset življenjepisov. Knjigo zdaj že tiskajo.

• **Ali vas je raziskava morda pripeljala do nepredvidenih ugotovitev?**

Z Radom Lenčkom nisva pričakovala, da bo odstotek ljudi, ki se zavedajo slovenskega porekla, tako velik v drugi in tretji generaciji, saj se je večina z najinega seznama rodila v Ameriki. Prizadevali smo si poiskati čim več mlajših ljudi slovenskega rodu. Približno četrtnina je žensk, ki so na strokovnih, akademskih ali znanstvenih položajih. Že to je precej zanimivo.

• **Katera področja dela so najbolj zastopana?**

Na seznamu je petdeset univerzitetnih profesorjev, šestdeset zdravnikov, štirideset pravnikov, nekaj manj jih je v drugih strokah. Naš seznam je

precej nepopoln glede gospodarstvenikov in podjetnikov. Težko jih je najti, osnovnega seznama, ki bi bil izhodišče za delo, pa še nimamo. Največ imen smo dobili po osebnih stikih: spraševali smo, kdo koga pozna.

Težava je bila tudi v tem, da smo poleg imen potrebovali naslove; Američani in ameriški Slovenci se pogosto selijo, zato se njihovi naslovi hitro spreminjajo. Tretjina ljudi, ki je omenjena v prejšnji izdaji, je v zadnjih treh letih spremenila svoj naslov. V Ameriki je to nekaj običajnega; strokovnjaki odpotujejo ali se preselijo tja, kjer dobijo zaposlitev. Navezanost na mesta v Ameriki ni tako pomembna kot denimo v Evropi.

Na tem seznamu je močna skupina iz starejše generacije, v kateri prevladujejo rojeni zunaj Amerike. Gre za ljudi, ki so danes stari šestdeset, sedemdeset ali osemdeset let. Šolali so se začeli v tujini in potem študij nadaljevali v Združenih državah Amerike.

V drugi skupini so ljudje, stari od petintrideset do petdeset let, ki so se rodili v Ameriki in tam tudi študirali od srednjih šol do univerz. So slovenskega rodu, težko pa je reči, da so to »polnopravni« Slovenci. Večina jih ne govori slovensko. Pomembno pa je, da so »možganski potencial« za Slovence doma in po svetu. Tega bi bilo treba izrabiti.

Knjiga bo izšla pod okriljem Družbe za slovenske študije. Denar smo zbrali sami, upamo pa, da bomo prodali dovolj izvodov in s tem poravnali stroške.

• **Kam boste to delo poslali?**

Knjigo bomo poslali vsem, ki so v njej navedeni, vsem članom Družbe za slovenske študije, približno osemdesetim univerzam in knjižnicam po

svetu. Ostalo bo približno sto petdeset izvodov.

To delo ni nikdar končano. Ko bo izšla ta izdaja, bomo takoj začeli z nadaljnjim zbiranjem podatkov. Čez tri ali štiri leta naj bi izšla nova izdaja. Mogoče bomo vse podatke vnesli v »internet« oziroma mednarodno računalniško mrežo. Želimo si, da bi bili zbrani podatki čim bolj uporabni. To niso življenjepisi, (dalje na str. 12)

Sprava mogoča?

(nadaljevanje s str. 10)

vprašanje kolaboracije in kooperacije. Zdešar je zagovarjal mnenje, da je v slovenskem primeru beseda kooperacija bolj na mestu in da poznamo več vrst kooperacije in kolaboracije. Po njegovem mnenju je bila domobranska oblika kooperacije veliko manj intenzivna, kot se je to dogajalo v drugih evropskih zasedenih državah. Prav tako je povedal, da je Komunistična partija odkrito delovala po Stalinovih metodah in tako kolaborirala z drugim totalitarističnim režimom. Da bi bila Komunistična partija kvizlinška, pa se v naši javnosti nikoli ne sliši, čeprav gre prav tako za kolaboracijo.

Tretji sklop je zajemal vprašanje sprave in osebni pogled obeh sogovornikov na vprašanje sprave v slovenskem narodu. Strinjala sta se, da gre pri spravi za etično dejanje. Habjan je takoj poudaril, da v možnost sprave ne verjame, da pa bi bilo možno sobivanje ob priznanju napak iz preteklosti.

Pri samih procesih sprave je Habjan poudaril veliko vlogo Cerkev, saj je kot moralna sila sposobna v veliki meri podpreti proces sprave. Cerkev po njegovem mnenju tega moralnega kapitala ne upošteva in deluje tudi ravno nasprotno.

Zdešar je poudaril, da je po njegovem mnenju sprava še vedno možna, vendar mora biti pripravljenost zanjo ne obeh straneh. Gosta sta se strinjala, da je v Sloveniji premalo dobre volje za spravo in da se v javnosti zadnje čase ustvarja ozračje, naravnano proti spravi. Zdešar je navedel podatek, da je v naših šolah zgodovina še vedno napisana enostransko, in to ne more biti temelj za pravilen odnos mladih generacij do narodove zgodovine.

Vsekakor je omizje pokazalo na možnost sprave. Gosta, ki sta se v istih bitkah druge svetovne vojne borila na nasprotnih straneh, sta v demokratičnem dialogu zagovarjala vsak svoje mnenje z velikim spoštovanjem drug do drugega, a hkrati z zvestobo svojemu prepričanju. Zato je za naš sedanji trenutek več kot potrebno te svetle zglede sprave poudarjati, če seveda mislimo resno z vsemi visokimi besedami o spravi.

Tomaž Kričej
Družina, 14. V. 1995

Zgubljen...

(nadaljevanje s str. 10)

del, udaril z glavo v veliko skalo, ki je bila pred prečkanjem potoka - življenje se je izteklo.

Na poti v šolo pa so otroci opazili na nebu jato vran, ki so obkrožale kraj, kjer je bila skala. Presenečeni so bili, ko so prišli do skale, opazili so negibljivo telo človeka. Vest je takoj dosegla šolsko osebje in odgovorni organi so prišli in odnesli. Nikdar več ni bilo slišati o tem. Barjanska črna zemlja pa je pokrila vso slavo, herojstvo in odlikovanja.

Tabor DSPB - S.V.

»SLOVENIJI SE V EVROPO NE MUDI«

(nadaljevanje s str. 11)

temveč samo poglavitni življenjski podatki.

Ko smo pripravili prejšnjo izdajo, so bili ameriški kolegi presenečeni, da je toliko uveljavljenih ljudi slovenskega rodu. Večina se med seboj ne pozna. Marsikdo je bil presenečen, ko je ugotovil, koliko drugih Slovencev se ukvarja s podobnimi stvarmi kot on sam, bodisi z umetnostjo, arhitekturo, različnimi vrstami znanosti, računalništvom...

• Ali takšno zbiranje podatkov poteka samo med Slovenci v Združenih državah Amerike?

Drugod po svetu tega še niso naredili. Taka raziskava bi bila potrebna v Argentini, Avstriji, Nemčiji. V Nemčiji je najbrž več slovenskih izobražencev kot v Ameriki.

• Katera povezovalna sila je po vašem mnenju bistvenega pomena za skupnostno življenje ameriških Slovencev.

Samo v Clevelandu je toliko ljudi slovenskega rodu, da smemo govoriti o neki »ozemeljski slovenski skupnosti«. Povsod drugod so te skupnosti tako razdrobljene, da »skupnost« tvorijo le vezi med posamezniki. Posledica tega je, da je čedalje manj slovenskih župnij. V Ameriki otroci zgođaj odidejo od doma in tja se ne vračajo več. Druga generacija je zato veliko bolj razpršena in ni več vezana na etnično sorodnost, saj so druge stvari zanje postale pomembnejše.

Po zadnjem štetju je v Ameriki sto dvajset tisoč ljudi slovenskega rodu. Polovica je iz mešanih zakonov, kar pomeni, da eden od staršev ni slovenskega rodu, in so zato, denimo, hkrati del poljske, nemške ali kake druge skupnosti. Slovenstvo se bolj ohranja prek matere kot pa prek očeta. Na našem seznamu so italijanska, nemška, francoska, skandinavski imena.

Zaradi te razpršenosti je zelo težko ohranjati slovenske ustanove in časopise. Edini časopis, ki še izhaja, je tednik Ameriška domovina. Vse drugo je zamrlo. Povezava med Slovenci so danes telefon, elektronska pošta in telefaks. Nova tehnologija omogoča nastajanje nove etnične skupnosti, ki ni vezana na sosesčino in osebne stike.

• Ali mislite, da je takšna povezava lahko dolgotrajna?

Dolgotrajna je lahko samo v tem primeru, če iz nje izhajajo koristi, ne pa omejitve. Prednost te povezave pa je to, da je svetovna. Državne meje so brez pomena. Takšne povezave so lahke in hitre. Slovenski tehniki in knjižničarji že imajo tesne stike z ustreznimi ameriškimi ustanovami.

Možno je, da v prihodnje povezave ne bodo več slonele na starih predlogah, temveč na novejših tehnoloških sredstvih. Novo tehnologijo je treba izrabiti.

Kakšne so posledice nove politične ureditve Slovenije za slovensko skupnost v Združenih državah Amerike?

Prvi pojav ali odmev je bila identifikacija. Zdaj ima Slovenija svojo identiteto. Zdaj ljudje lahko rečejo sem slovenskega rodu. Slovenija obstaja, je na zemljevidu. Velike težave so imele slovenske levičarske organizacije v Ameriki, ki so prej imele podporo jugoslovanskih oblasti. Bile so jugoslovansko in levičarsko usmerjene. Te so zdaj zgubile svoj temelj. Bilo je neko navdušenje med njimi, vendar ne preveliko, ker se jim je podrl nek svet.

Bolj konservativno usmerjena emigracija (ne samo politična), ki v času stare Jugoslavije ali Titove Jugoslavije ni imela zaslombe, ima zdaj vsaj psihološko zaslombo. V jugoslovanskih zastopstvih v tujini si imel opravka s predstavniki, ki niso znali in niso hoteli znati slovensko, in niso bili posebno prijazni do Slovencev. Žal je do politične spremembe v Sloveniji prišlo šele petdeset let po vojni, zato je marsikaj že izumrlo.

Rojaki! Priporočajte Ameriško Domovino svojim slovenskim prijateljem in znancem!

Visit Our Slovene American Auto Repair Shop!
NOTTINGHAM AUTO BODY & FRAME
Frame Straightening
Collision Repair
Painting
19425 St. Clair Avenue
Tel. 481-1337
Michael Bukovec, Owner

• Kako ste spremljali politične premike na Slovenskem? Kako gledate na našo tako imenovano prehodno obdobje?

Pričakovali smo bolj temeljito spremembo. Umik prejšnjih ljudi iz oblasti in ustanov; tega Slovenija ni izpeljala. V Sloveniji je padel režim, ljudje, ki so bili njegovi nosilci, pa so ostali na odločilnih položajih, razen redkih izjem, ki so se sami umaknili. Skoraj nihče ni mogel zapustiti svojega mesta, zaradi položaja, ki ga je imel v prejšnjem sistemu, kvečjemu je zavzel drugo mesto. Vodstveni kader prejšnje Slovenije je vodstveni kader sedanje Slovenije.

Razočarani smo nad tem, da nekatere spremembe niso bile dovolj korenite. Privilegiji, ki so si jih prejšnji oblastniki pridobili v enostranskem si-

stemu, so ostali. Poleg tega so se polastili državnega premoženja. Zelo malo omejitev je bilo na začetku, da ne bi prišlo do te zlorabe. To nas je tudi razočaralo. Poštenost se ni uveljavila.

• Ali se vam ne zdi, da je takšne korenite spremembe mogoče doseči le prek nasilnega prevrata?

Ne. V Italiji so fašisti zgubili svoja mesta vsaj za pet let in se

(dalje na str. 14)

NAZNANILO IN ZAHVALA

Globoko užaloščeni, a vdani v božjo voljo, naznanjamo vsem, da je v Bogu zaspala naša ljubljena mama, tašča, sestra, stara mama in prababica

1904

1995

MIHAELA ZAKRAJŠEK
rojena COLARIČ

Pokojna je bila rojena 1. septembra 1904 v sv. Križu pri Kostanjevici. V Ameriko je prišla leta 1953 k svojemu možu Janezu, ki je umrl leta 1965. Skupaj sta vodila trgovino z mesom "Zakrajšek Meat Market" na Addison cesti, do leta 1961.

Pokojna je bila zvesta faranka sv. Vida. Dolga leta je bila aktivna članica šentviškega Oltarnega društva. Bila je članica Ženske zveze, društva sv. Ane SDZ kakor tudi društva Upokojencev St. Clairske naselbine, Misijonske Znamkarske Akcije in Slomškovega krožka.

Pogreb je bil 3. marca 1995 iz Zakrajškovega pogrebnega zavoda v cerkev sv. Vida, kjer je župnik č.g. Jože Božnar daroval sv. mašo in opravil pogrebne molitve, nakar smo jo spremili na pokopališče Vernih duš.

Iskreno se zahvaljujemo č.g. Jožetu Božnarju za njegove obiske ob prvih petkih v mesecu, za podelitev svetih zakramentov ter za duševno oporo družini; za molitve v pogrebnem zavodu, za darovano pogrebno sv. mašo in ganljiv nagovor, ter za molitve na pokopališču. Najlepša zahvala naj gre č. sestri Mary Avsec, SND, ki je več let nosila pokojni sv. obhajilo na dom. Iskrena hvala dr. Antonu Špechu za vso zdravniško oskrbo in pomoč. Globoko smo hvaležni dobri sosedom, ki so ji stali ob strani prav do zadnjega. Bog plačaj dr. Milanu Pavlovčiču za objavo smrti in ganljivo žalostinko na radijski oddaji. Hvala Ameriški Domovini za objavo v časopisu. Prisrčna hvala članom pevskega zbora "Korotan" pod vodstvom g. Rudija Kneza za pretresljivo petje ob krsti. Lepo se zahvaljujemo g. Davidu Križanu in pevkam za ubrano petje pri pogrebnih sv. maši.

Iskrena hvala za molitve v pogrebnem zavodu Oltarnemu društvu sv. Vida in Upokojencem St. Clairske naselbine. Enako smo hvaležni nosilcem krste. Hvala osebju Zakrajškovega pogrebnega zavoda za vso naklonjenost in sočustno vodstvo pogreba.

Bili smo deležni izredne opore in razumevanja od naših sorodnikov in dobrih prijateljev, za kar naj jim Bog poplača. Iskrena hvala sorodnikom, ki so prihiteli iz Kanade in rodne Slovenije. Njihova navzočnost nam je bila v veliko tolažbo.

Iskreno hvaležni smo vsem, ki ste se prišli od pokojne posloviti in velikodušno darovali za sv. maše in dobre namene, za številne izraze sožalja, in ki ste jo spremili na njeni poslednji poti. Poslali smo zahvalne kartice vsem, ki so z nami sočustvovali in darovali v spomin pokojne. Če kdo po pomoti zahvale ni prejel, naj s to javno zahvalo sprejme našo globoko hvaležnost.

Zakrajškovi mami

*Toplo Ti Bog dal je srce - dušo zlato,
moč Ti dal v težavah - silno,
da nosila križe si - naloge grenke -
podarila vse - v božji si namen.*

*Bog Ti dal je lepih let - devetdeset,
da trosila besedo toplo - si pogled,
za vsakogar, ki srečal te - spoznal.
ob Tebi nihče ni obupan stal.*

*Vzgojila hčerko, sina si pošteno,
vnuka rada si imela - otroke.
Njih ljubezen si užila sladko,
vsakemu podala dlan si rahlo.*

*Kakor si živela vedno tiho, mirno,
dušo si imela belo, snežno.
Plačilo v Bogu našla si primerno,
navčerk milo v noč zapel ti tiho.*

*Prazen je brez Tebe zdaj naš svet -
smo ostali nemi brez besed,
v upanju da srečamo se spet,
pri Bogu tam v nebeškem svet'.*
(spisal Tone Ovsenik)

Zalujoči:

Ivan - sin
Doroteja por. Babič - hčerka (Slov.)
Zdenka - snaha
Jaka - zet (Slov.)
č. sestra Vigilija Colarič - sestra (Slov.)
Robert, Marko, Tomaž - vnuki
Katja, Magda por. Zagode (Slov.), Bojana Babič (Slov.),
Dorti por. Čarni (Slov.) - vnukinje
Jaka, Miha, Andrej, Martin - pravnuki (vsi v Slov.)
ter ostalo sorodstvo v Ameriki in Sloveniji.

Due to an increase in business, the following positions are available:

HOUSEKEEPING ATTENDANT (Uniforms Provided)
STARTING - \$5.25 / 90 DAYS - \$5.50
GROUNDSKEEPER (FULL/PART TIME)
DISHWASHER (FULL/PART TIME)

• Free meals / discounted rooms / 401K pension plan / many other benefits available

Call Lynn for details or stop and visit us at the Holiday Inn
Strongsville (I-71 & Route 82)
15471 Royalton Road — (216) 238-8800

KANADSKA DOMOVINA

Občni zbor Kanadskega Slovenskega Kongresa

Poročilo predsednika KSK Staneta Kranjca

Dne 29. maja je bil občni zbor KSK. Prejeli smo fotografijo, ki prikazuje člane in članice KSK, in še fotografijo, ki prikazuje iste člane in članice skupno z soprogi oz. soprogami. Prav tako nam je bil poslan tekst govora, ki ga je imel g. Stane Kranjc, predsednik Kanadskega Slovenskega Kongresa. Tekst tega govora posredujemo v vednost bralcem.

— Urednik AD

Častni gostje, dragi Slovenke in Slovenci!

V imenu KSK vas lepo pozdravljam in se vam zahvaljujem za vašo udeležbo. Posebno pozdravljam naše častne goste: državnega sekretarja v slovenskem zunanjem ministristvu, zadolženega za Slovence po svetu, dr. Petra Vencija, veleposlanika Republike Slovenije g. Marjana Majcena in soprogo Mario, predsednika Svetovnega slovenskega kongresa dr. Jožeta Bernika in soprogo dr. Marijo.

KSK je pričel svoje delo leta 1989, pod imenom »Konferenca združenih Slovencev Kanade«. Na prvem občnem zboru leta 1990 je bilo ime spremenjeno v »Kanadski Slovenski Kongres«.

Takrat je bil eden glavnih ciljev KSK sodelovanje z vsemi Slovenci v domovini in drugod po svetu za pridobitev in priznanje demokratične, samostojne države Slovenije.

Ta in mnogo drugih ciljev so sedaj uresničeni. Toda zavedati se moramo, da je mnogokrat lažje cilje dosegati, kot pa jih obdržati. Da to, kar imamo, obdržimo in da napredujemo in izboljšujemo, je nujno potrebno spoštovanje, razumevanje in sodelovanje vseh Slovencev in Slovenk, tako v domovini kot po svetu.

Glavni cilj KSK je povezovanje, združevanje in sodelovanje z vsemi Slovenci, ki spoštujejo demokratični politični sistem, človekove pravice, in ki delajo v korist slovenskega naroda, slovenske države, in naše nove domovine Kanade.

Na podlagi teh principov je bilo v preteklem letu izvršeno sledeče delo KSK:

1) Pet izvoljenih delegatov KSK se je udeležilo drugega zasedanja SSK na Dunaju; to so bili: ga. Jožica Vegelj, g. Jože Kastelic, dr. France Habjan, dr. Srečko Pregelj in g. Stane Kranjc.

2) Sodelovali smo pri pripravi novega statuta in programa SSK; statut in program sta bila odobrena na drugem zasedanju SSK na Dunaju.

3) Trije delegati KSK smo se udeležili »Srečanja v moji deželi« v Postojni, kjer sem v nagovoru predstavil delo KSK.

4) Pripravili in izdali smo štiri številke »Kongresnih misli«.

5) Junija meseca smo se z dr. F. Habjanom in g. Jože-

tom Kastelicem udeležili seje SSK v Ljubljani.

6) Sodelovali smo s prof. Matjažem Klemenčičem pri zbiranju arhiva o kanadskih Slovencih.

7) Povezali smo se z ministristvom za kulturo RSlovenije in kanadskimi oblastmi, da sodelujemo pri nadaljevanju zbiranja arhivskega gradiva o kanadskih Slovencih, kateri je do danes zelo pomanjliv.

8) Pričeli smo z obveščanjem kanadskih Slovencev glede kanadskega cenusa. Naš cilj je, da bi se vsi ljudje slovenskega porekla v Kanadi opredelili kot Slovenci (Slovenians).

9) Številnim državam je bila poslana že druga spomenica (Statement of the Canadian Slovenian Congress) glede kratenja pravic Slovencev v Italiji, in glede oviranja vstopa Slovenije v Evropsko zvezo.

10) Povezali smo s Slovenci v Trstu in sodelujemo pri programu »Slovenski otrok ob letu 2000«.

11) Sodelovali smo pri pripravi raznih obiskov iz domovine in drugod.

12) Sodelovali smo pri ureničenju programa SSK.

13) Aktivno sodelujemo z Vseslovenskim odborom, Slovensko gospodarsko zbornico in drugimi slovenskimi ustanovami v Kanadi.

14) Dr. Tone Kačičnik nada-

(dalje na str. 14)

Slovenska velikonočna aleluja v Kanadi

(Z obiska pri rojakih)

Ljubljana — Ko se človek odpravlja na daljšo pot, ne ve, kaj vse ga čaka na cilju. Negotovosti sledi veselje, ki je toliko večje, kolikor lepše in prijetnejše so razmere in ljudje. Tudi v daljnem svetu se človek lahko počuti doma!

Tako se je dogajalo tudi podpisane, ko sem pred cvetno nedeljo odhajal na obisk h kanadskim Slovencem v Toronto. Prišel sem med prijatelje in skupaj z njimi doživel posebej lepe velikonočne praznike. Ta zapis naj bo zahvala, a hkrati tudi spodbuda, da bi podobno živeli in praznovali drugod, tudi doma na Slovenskem!

V Kanadi živi kar nekaj deset tisoč Slovencev, v glavnem v velikih mestih, manjše skupine pa so raztresene po prostori kanadski deželi. Velika večina se je v Kanado priselila po drugi svetovni vojni. Najprej so prišli politični begunci, ki so ušli krvavim rokam revolucije, pozneje tudi drugi, zlasti ekonomski emigranti. V Kanadi so dobili boljši kos kruha, njihovim otrokom pa je postala nova domovina.

Cerkev ne pozablja svojih otrok, pravi stara slovenska modrost. Da je resnična, se je pokazalo tudi v Kanadi. Ko so prišli duhovniki, se je začelo versko življenje v slovenskem jeziku, pa tudi bogata kulturna, narodna in dobrodelna dejavnost.

V Torontu sta nastali dve

slovenski župniji, po ena pa v Montrealu, Hamiltonu in Winnipegu. Občasno slovensko bogoslužje je še po številnih drugih mestih, kjer živijo Slovenci. V Kanadi delujejo predvsem lazaristi in salezijanci, nekateri drugi slovenski duhovniki so na angleških župnijah. Tudi sedanji torontski nadškof je Slovenec: **dr. Alojzij Ambrožič**.

Za bogato versko in kulturno življenje naših rojakov v Kanadi poleg duhovnikov skrbijo tudi zavzeti verniki, ki delujejo v različnih cerkvenih in drugih organizacijah. V župnijah imajo na voljo primerne prostore: dvorane, sobe za srečanja in sestanke, pevske sobe, priročne kuhinje in drugo.

Srečanje s slovensko Kanado se je začelo v župniji Brezmadežne s skupino več kot 20 žena, članic Katoliške ženske lige, ki so ob večerih pred cvetno nedeljo spletle več kot 400 lepih butaric, okrašenih s trakovi slovenskih barv. Butarice so rojaki pokupili na cvetno nedeljo, izkupiček pa je šel v dobrodelne namene.

Na župniji Marije Pomagaj so članice iste lige naredile nekaj manj butaric in tudi tam so vse prodale. »Vam gre za denar?« sem vprašal eno izmed žena. »Nikakor,« se je glasil odgovor. »Otrokom in vnukom bi radi tudi na ta način omogočile doživeti lepoto slovenske velike noči. Vanjo pa sodijo tudi butarice. Na angleških župnijah jih ne poznajo, saj Jezusa pozdravljajo le s palmovimi listi.«

V soboto zvečer pred cvetno nedeljo so mladi, člani in članice pevskega zbora Odmev Slovenije — vsi so že rojeni v Kanadi — v župnijski dvorani pri Brezmadežni pripravili velikonočni koncert slovenskih narodnih pesmi. S kratkim programom sta nastopila tudi moški zbor Fantje na vasi in oktet Slovenski fantje. Nastop so začeli s slovensko in kanadsko himno, pozneje pa s svojim petjem in duhovito spretno besedo številno občinstvo popeljali »v domovino naših staršev in vam obudili spomine na rojstno Slovenijo«. Čeprav rojeni v Kanadi, so peli z žarom in notranjim veseljem, ki ga lahko čuti samo tisti, ki mu besede segajo do srca. Duhovni vodja zbora je kaplan **Pavle Novak**, zborovodja pa mladi **Jože Oražem**.

Pisane butarice so cvetno nedeljo tudi sredi Kanade naredile zelo slovensko. Mnogi so jih odnesli na pokopališče in z njimi okrasili grobove svojih dragih. Še prej pa so na obeh župnijah zavzeti sodelavci v župnijskih dvorinah pripravili kosilo za vse, ki so prišli k dopoldanski maši. Na obeh župnijah so razdelili prek 1000 kosil.

(dalje na str. 15)

Svet Kanadskega Slovenskega Kongresa

Sedijo (z leve): Jože Kastelic (nadzorni odbor); Jožica Vegelj (blagajničarka), Stane Kranjc (predsednik), Jože Slobodnik (član sveta - svetovalec), Darija Keber-Hughes (tajnica), dr. Stane Bah (podpredsednik). Stojijo (z leve): dr. France Habjan, načelnik sveta), Rev. Valentin Batič (član sveta - svetovalec), dr. Srečko Pregelj (KSK Ottawa - član sveta), Franc Rihar (nadzorni odbor), Franc Osredkar (član sveta - svetovalec), Bill Pavlič (nadzorni odbor), dr. Tone Kačičnik (koordinator ekonomije), Ciril Soršak (koordinator programov), Peter Čekuta (podpredsednik).

»SLOVENIJI SE V EVROPO NIČ NE MUDI«

(nadaljevanje s str. 12)

do leta 1950 niso pojavili. Podobno se je zgodilo na Češkem. Na Hrvaškem so to delo izpeljali. V Sloveniji do tega ni prišlo. Še vedno obstaja partijska kadrovska komisija - čeprav se ne imenuje več tako in čeprav so pri njej še isti ljudje -, ki izbira in določa, kdo bo prišel na kako mesto.

To ni prosto iskanje najspodobnejših ljudi. Politična mesta dodeljujejo po sistemu, ki je nadzorovan; nadzor pa izvajajo isti ljudje, ki so ga izvajali, denimo, leta 1986. Demokratičen razvoj je zato bolj počasen. Človek, ki ni vreden demokratičnih postopkov, zelo težko postane demokrat.

Pri demokratu je bistveno to, da upošteva mnenje manjšine, da spoštuje mnenje nasprotnika. Pri njem ni ostrega razmejevanja med tistimi, ki so naši, in tistimi, ki to niso. V tem oziru se je v Sloveniji zelo malo spremenilo. Dokler so stari privilegiji ohranjeni, državljani Slovenije niso niti pred zakonom vsi enaki. Vse

OBČNI ZBOR KSK

(nadaljevanje s str. 13)

ljuje tekmovanje na področju drame, ki je razdeljeno na dve kategoriji:

a) najboljši neobjavljeni tekst drame ali komedije,

b) neobjavljeno dramsko delo o Krambergerju in njegovi smrti.

Dr. Kačičnik bo daroval nagrado 10 tisoč kan. dolarjev, \$5000 pri vsaki kategoriji.

15) Povezani smo z Ameriškim slovenskim kongresom in z drugimi konferencami SSK.

16) KSK se še vedno zavzema, da bi:

a) uresničili cilj sodelovanja med kanadskimi in slovenskimi univerzami;

b) se doseglo pridobitev posebnega statusa za Slovence brez slovenskega državljanstva;

c) se dosegla nujno potrebna sprava med Slovenci.

Prepričani smo, da slovenski narod v domovini in po svetu nujno potrebuje vseslovensko demokratično, zunajstrankarsko organizacijo, katere glavni cilji so ohranitev slovenstva in slovenske države. Mislim, da ta organizacija, ta slovenska družba, je SSK. Čas je, da slovensko narod to družbo podpre. Uspehi te ustanove so in tudi bodo v korist celotnega slovenstva.

Naše želje so, da bi Kongres bila organizacija vseh Slovencev in Slovenk, da bi nas združevala, branila naše pravice, in gradila mostove slovenske solidarnosti v domovini in po svetu.

Hvala lepa vsem, ki sodelujete, podpirate in pomagajte pri uresničevanju ciljev Kongresa. Novemu odboru KSK želim obilo sreče in uspehov. Še enkrat: Hvala lepa vsem za vašo udeležbo, pozornost in pomoč.

pridobitve prejšnjega režima so bile potrjene v prvi zakonodaji novega, v Peterletovi vladi. Zato so ostale pokojnine, posestva, privilegirana zdravniška oskrba ipd. Vse to je ostalo nespremenjeno.

Večkrat so me spraševali, kako gledam na spravo. Sprava je zelo težka, dokler se ljudje ne začnejo pogovarjati med seboj. Govori o spravi so do zdaj bili monologi: vsak je govoril svoje in ni poslušal, kaj pravijo drugi. Tako ne more priti do sprave. Sprava je sporazumevanje. Zelo težko je reči »mea culpa«, in to celo ni potrebno. Treba pa se je sprijazniti s tem, da so nekateri ljudje živi, drugi pa mrtvi. Moramo ugotoviti, kdo ni več živ in kako je do tega prišlo. Ne smemo zanikati tega dejstva.

Največje žrtve pa niso bili tisti, ki so bili pobiti, temveč tisti, ki so preživeli. V Argentini je na stotine tistih, ki jim je vojna uničila družino, poklic. Te škode jim ne bo nihče poplačal, a treba je priznati, da so to bile žrtve. Sprava mora to upoštevati: privilegije so si privzeli tisti, ki so prišli na oblast, in ti so celi generaciji odvzeli osnovne možnosti za spodobno življenje.

Spravo bodo mogoče dosegle mlajše generacije. Ponavadi tretja generacija hoče vedeti o usodi svojih staršev in starih staršev, ker ni več obremenjena, saj gleda na preteklost z neko oddaljenostjo, odmaknjenostjo.

• **Kako gledate na vstop Slovenije v Evropo?**

Podobno kot sem gledal na osamosvojitve Slovenije. Slovenija mora presoditi, preračunati, kakšne bodo koristi oziroma omejenosti, ki bodo iz tega izhajale. V Evropo mora vstopiti na podlagi jasnega računa, kakšne bodo pozitivne in negativne posledice novega položaja.

Vstop v Evropo ni rešitev slovenskih problemov. To je politično zavajanje. Če Slovenija misli, da se mora na nekaj opreti, ko je zgubila zaslombo jugoslovanske federacije, je to naivnost. To bi bil le dokaz, da se Slovenija ni sprijaznila s

svojo lastno neodvisnostjo, oziroma ne ve, kaj uveljavitev neodvisnosti zahteva. Z njo nimaš nikogar več nad seboj in se moraš odločati po lastnih merilih, ne da bi za to potreboval tuja, zunanja potrdila. Slovenija tega ni bila vajena. Zavedati se mora svoje samostojnosti in prevzeti odgovornost za svoje odločitve.

Slovenija nima izkušenj kot država. Učila se bo na podlagi lastnih napak. Oglejska pogajanja, denimo, bi morala biti na učnem programu političnih šol, da se naučimo, kaj nezadostno pripravljena pogajanja lahko povzročijo. Tako se v urejenih državah ne vodi pogajanj. Pri vsakem pogajanju ali odločitvi se moraš zavedati vseh posledic, ki iz tega sledijo, ne samo tistih, ki jih sam predvidevaš, temveč tudi tistih, ki jih drugi lahko »vrine«.

Po poročilih v tisku sklepam, da se Lojze Peterle tega sploh ni zavedal. Časopis Slovenec tega ne obravnava, ker je preveč obziren. Največ podatkov o tem nista prinašala ne Slovenec, ne Delo, temveč Novi list.

Sloveniji se v Evropo ne mudi. Svoje ustave ne sme spreminjati zaradi obljub vstopa v Evropsko skupnost. O spremembi ustave bi se morali začeti pogovarjati šele takrat, ko bo vstop odobren.

• **Katere bi morale biti prednostne naloge samostojne Slovenije?**

Uveljavitev slovenske samozavesti v kulturi in politiki. To je veliko pomembnejše kot malenkosti, ki jih zdaj rešujejo politiki. Sklicevanje na to, da imajo Nemci takšno ali drugačno politično stranko in da jo imamo tudi mi, je žaljivo. To je poniževalno.

Slovenija mora doseči samozavestno trdnost, ki ne išče tuje odobranja ali potrjevanja. Zelo me moti, denimo, da se katoliško usmerjeni politiki za vsako odločitev zatekajo k cerkveni hierarhiji. Katoliški politični delavci morajo poznati načela katoliškega javnega dela in se jih držati.

V Ameriki smo se naučili, kaj pomeni ločitev Cerkev od države. Ta je zelo koristna za Cerkev, ker s tem ohrani svojo

avtonomnost. Žal je v Sloveniji malo izobraženih katoliških laikov; tisti redki, ki to so, pa nimajo izkušenj. V veliki meri so začetniki, saj so bili veliko let odrinjeni od javnega dela in zdaj še ne morejo tekmovati s poklicnimi javnimi delavci, ki so izšli iz drugih krogov.

• **Kakšni so vaši načrti?**

Čim bo delo *Kdo je kdo med Slovenci v Združenih državah Amerike* izšlo in bo razposlano, bom nadaljeval z zbiranjem novih podatkov.

Pogovor je pripravil
Pavel Fajdiga
Slovenec (Sobotna branja)
6. maja 1995

IN MEMORIAM

Dr. Jošt Martelanc

Ljubljana — V petek, 21. aprila, popoldne je, zadet od srčne kapi umrl dr. Jošt Martelanc, župnik na Bledu. Pogrebne slovesnosti je v sredo, 26. aprila, ob udeležbi 65 duhovnikov in velikega števila vernikov vodil ljubljanski nadškof in metropolit dr. Alojzij Šuštar.

Jošt Martelanc se je rodil 2. julija 1932 v Ljubljani, v župniji Bežigrad. Otroška leta je preživel v Ljubljani, kjer je končal osnovno šolo in dve leti škofijske gimnazije. Po končani vojni in zmagi revolucije se je vsa družina umaknila v Trst. Novi krvavi oblastniki so starše v Trstu ugrabili in jih jeseni 1945 v Ljubljani ubili.

Ostali so štirje otroci sirote. Pokojni Jošt je skupaj z bratom nadaljeval gimnazijo v Alojzevišču v Gorici, po letu 1948 pa še v San Luisu v Argentini, kjer je leta 1950 tudi maturiral. Teologijo je študiral v Rožmanovem semenišču v San Luisu, pozneje v Adroguju, kjer je bil 31. julija 1955 posvečen v duhovnika. Doktorat iz pastoralne teologije je opravil 1975 v Rimu na Lateranski univerzi.

Prvo duhovniško službo je v letih 1955—1958 opravljal v San Luisu v Argentini, od 1958 do 1967 pa na slovenski župniji sv. Vida v Clevelandu v Združenih državah Amerike. Tam se je začel zanimati za našega misijonarja med Indijanci Friderika Baraga in začel delati za njegovo razglasitev za blaženega. Veljal je za dobrega poznavalca Baragovega življenja in njegove tako imenovane Baragove dežele v Ameriki.

Leta 1967 je prišel v Rim in študiral na Pastoralnem inštitutu Lateranske univerze. Leta 1969 je postal podpravnatelj Papeškega slovenskega zavoda v Rimu. Bil je med najbolj za-

služnimi za ureditev sedanjega Slovenika. Podpravnatelj je bil do leta 1976, nato pa je bil do leta 1979 sodelavec slovenskega oddelka Vatikanskega radia.

Leta 1979 se je vrnil v Slovenijo in postal župnik v Šmartnem pod Šmarno goro, kjer je ostal do leta 1981. Istega leta je prevzel župnijo sv. Petra v Ljubljani. Po osmih letih, leta 1989 pa je postal župnik na Bledu. Povsod je bil spoštovan in priljubljen.

Pokojnega duhovnika Jošta Martelanca je odlikovala izjemna delavnost, velika ljubezen do Cerkev in slovenskega naroda, velikodušnost in pripravljenost pomagati sočloveku, zaupanje v ljudi in podjetnost pri odkrivanju novih načrtov in iskanju novih rešitev na različnih področjih človeškega življenja. S prav neuničljivo zagnanostjo se je lotil vsakega novega dela v Clevelandu (Slovenska pristava), v Rimu (prenova Slovenika), prav tako pa tudi doma v Sloveniji. Na vseh treh župnijah se je poleg dušnopastirskega dela lotil tudi prenove cerkvenih in drugih prostorov.

Pri pogrebni maši in slovesu v blejski cerkvi so govorniki poudarili še druge pokojnikove odlike: živo vero in zavzeto dušnopastirsko delo (nadškof Šuštar), odprtost za sodelovanje, dobroto in ljubezen (dekan Erklavec), veliko zavzetost, s katero je opravljal svoje delo v blagor Cerkev in slovenskega naroda v Rimu in pozneje doma (Slovenikarja dr. Simčič), prizadevanje za spravo in odpuščanje (predstavnik blejske župnije), pripravljenost za pogovor in prijateljstvo (predstavnik župnije sv. Petra), ljubezen do otrok in mladine (predstavnica mladih z Bleda).

V dolgem sprevodu so se duhovniki z nadškofom Šuštarjem in drugi pogrebci pomikali proti blejskemu pokopališču. V grobnico pri kapeli sv. Križa, kjer so pokopani tudi drugi blejski župniki, so položili k večnemu počitku tudi pokojnega dr. Jošta Martelanca. Pospremili sta ga pesem domačega cerkvenega pevskega zbora in molitev zbranih za večni blagor njegove duše. »Bog nas ni po naključju postavil prav v ta kraj in v ta čas. Tu smo z zaupano nam nalogo in prav je, da jo izpolnimo,« je misel, ki jo je pokojni večkrat ponavljal svojim prijateljem in znancem.

Dragi Jošt, Ti si svoje številne naloge dobro opravil, spočij se v Bogu!

JANEZ GRIL
Družina, 14. V. 1995

Joseph L. FORTUNA

POGREBNI ZAVOD

5316 Fleet Ave. 641-0046

Moderni pogrebni zavod
Ambulanca na razpolago
podnevi in ponoči

CENE NIZKE
PO VAŠI ŽELJI!

MALI OGLASI

Apartment For Rent

2 bdrms, up. Garage. \$400.00.
Sable Rd. Call 692-1222.

(19-22)

FENCES — OGRAJE

Any type of fence. Chain link, wood and ornamental iron. Railings for steps. Porches, balconies. We have our own surveyor. Call:

Jokic Fence Co.
944-6777

(x)

BRICKMAN & SONS FUNERAL HOME

21900 Euclid Ave.

481-5277

Between Chardon & E. 222nd St. — Euclid, Ohio

Slovenska velikonočna aleluja v Kanadi

(nadaljevanje s str. 13)

Takšna župnijska kosila, veselice in tudi ples v župnijskih dvorinah pripravljajo zato, da bi se rojaki, razpršeni v angleškem okolju, lažje in globlje povezali med seboj in se uprli postopnemu utapljanju v tuje neslovensko okolje. Zavest, da nisi sam, da imaš prijatelje, ki podobno mislijo in čutijo, je človeku v veliko oporo in pomoč. Ne samo v tujini, tudi doma in tudi, ko gre za življenje po veri.

Duhovne priprave na velikonočne praznike v velikem tednu se je udeleževalo veliko ljudi. Nagovor in maša, vmes pa priložnost za spoved in pogovor z duhovniki. Dolge vrste mož in žena pred spovednicami so nazorno potrjevale skrb in željo rojakov po pravem praznovanju velike noči, ki se ne začne in konča s pirhi in blagoslovljeno šunko.

Pri molitvi rožnega venca pred mašo v cerkvi so se menjavali moški in ženske, česar skoraj ni mogoče več najti v nobeni župniji v Sloveniji.

Posebno lepo so bile obiskane maše na velikonočno nedeljo. Pri Brezmadežni se je štirih maš, ena je bila v angleščini, udeležilo 2000 ljudi. Pri Mariji Pomagaj jih je prišlo prek 1000. O velikem obisku so poročali tudi z drugih župnij. Med rojaki, ki so si po maši voščili vesele praznike, je bilo slišati vse slovenske dialekte, poleg njih pa tudi angle-

ščino, ki med mladimi postaja pogovorni jezik tudi, ko so v slovenski družbi.

Zelo prijetna so bila ta srečanja z rojaki. Vsak ima svojo zgodbo, polno bolečine, prestopnega gorja, velikih preizkušenj in različnih križev. Iztrgani iz domovine, nekateri opljuvani s krivičnimi in absurdnimi obtožbami o narodnem izdajalstvu, ko vsaka njihova beseda izraža neomajno zvestobo in ljubezen do slovenske domovine.

Druge je na pot v tujino prisilila gospodarska nuja. Za nekaj let, so tolažili sebe in svoje. Minila so desetletja in Kanada tudi zanje postaja domovina, ne toliko zaradi njih kot zaradi otrok, ki so slovenski Kanadčani. Enim in drugim slovenska župnija veliko pomeni. Ni jim žal ne časa in ne kilometrov, ki jih večkrat na teden prevozijo do slovenske cerkve in nazaj, čeprav je angleška cerkev veliko bližje. Ko pa molitev in pesem čisto drugače zazvenita, če ju skupaj z drugimi moliš ali zapoješ po domače!

Iz pogovorov nastaja vedno bolj jasna slika o močni slovenski skupnosti, ki si je s svojo požrtvovalnostjo in podjetnostjo poleg domov postavila tudi svoje cerkve in župnijska središča. Niso ohranili samo vere, temveč tudi jezik, kulturo in ljubezen do stare domovine. Prav to so že nešteto krat

dokazali na različne načine, tudi z denarno podporo potrebnim v domovini.

Prav posebej pa je prišla do izraza pred leti, ko je šlo za slovensko samostojnost in neodvisnost. Ne glede na razlike, ki tudi Slovence v Kanadi delijo na skupine, so se vsi postavili na stran Slovenije, obveščali kanadsko javnost in politike spodbujali, naj podprejo Slovenijo. Zahvale niso pričakovali, boli pa jih občutek, da se jih v Sloveniji spomnijo samo takrat, ko jih potrebujejo. Kljub vsemu so pripravljene pomagati še naprej.

Dokazov o slovenski podjetnosti je veliko. Lipa, slovenski dom za ostarele v Torontu, je med najbolj urejenimi v državi Ontario. V torek po veliki noči ga je obiskala ministrica za zdravje in vodstvu izročila ček v višini 200.000 kanadskih dolarjev kot priznanje in podporo, a hkrati kot spodbudo, da bi tudi druge narodne skupnosti v Kanadi poskrbele za kaj podobnega.

Salezijanci v Hamiltonu so zgradili Vilo Slovenijo — dom za starejše zdrave ljudi, ki je urejen tako, da stanovalci sami skrbijo zase in za svoje stanovanje.

Vsega tega ne bi bilo, mi je zatrjevalo več rojakov, če ne bi bilo naših duhovnikov — lazaristov in drugih. Nekateri najbolj zaslužni so že odšli po plačilo k Bogu, drugi so ostali pri svojem delu. Prihajajo mlajši in stopajo na njihova mesta. Zato bo v Torontu, Kanadi in povsod drugod po svetu, kjer živijo naši rojaki in kjer je z njimi slovenski duhovnik, še naprej živa slovenska beseda. Še naprej bo v nekoliko okornem in po ameriško zavitem slovenskem jeziku odmevala molitev in pesem. Po slovensko domača in lepa.

In tudi potem, ko bo morda v naslednjih rodovih utihnila slovenska beseda, bodo potomci današnjih rodov še vedno prepevali velikonočno alelujo, blagoblasno in nekoliko po svoje, ter slavili Boga, se zatekali v varstvo k Mariji Pomagaj, častili Brezmadežno in druge svetniške zavetnike, ponosni, da so sinovi in hčerke tistih, ki so iz daljne Slovenije prišli v Kanado in z življenjem in delom v njej zapustili neizbrisne sledove.

Toda takšna prihodnost je še daleč. Danes je slovenska skupnost v Kanadi tako živa in močna, da je lahko za zgled tudi nam doma: po svoji dejavni veri, neomajni zvestobi Cerkvi in domovini, trdni nacionalni zavesti, dejavni kulturi in slovenskemu krščanskemu izročilu. Vsega tega je med nami občutno premalo!

JANEZ GRIL
Družina, 15. V. 1995

Razmišljanje...

O imenu Ljubljane

TORONTO, Ont. - Prestolnica Slovenije stoji, kakor je znano, na kraju staroveške Emone, naselbine, ki so jo vsaj delno razvili Rimljani in ki je z Rimljani tudi izginila. Poreklo kraja je sicer negotovo, toda vse bi dajalo misliti, da gre za ljudstvo podobno Grkom oziroma Etruščanom. Grki in njim podobna ljudstva, zlasti Etruščani, so se razširili ob obalah celotnega Jadrana pa do Sicilije in še dalje. Znana grška kolonija je bila npr. Marseilles.

Tudi v sedanji Sloveniji je vse polno imen grkoidnega porekla, tako po Primorskem (zlasti v Posočju) kakor po Kranjskem. In tako je tudi za ime Emona, ki ima v starogrškem besedišču precej več sorodnih besed kot pa v latinščini. V grščini imamo npr. Aimōnia (rdeča), Emmonē (trajnost), Emmōnos (umazan) itd. Zanimiva je zlasti Aimōnia, ki je tudi ime pokrajine v srednji Grčiji, pozneje Tesalje. Rimljani so prevzeli Haemonia (Tesalja); drugih besed, ki bi bile smiselno sorodne imenu Emona, pa ni: Emo (kupim, podplačam, vendar v deležniku: emptum!), Emoneo (svarim), in to je vse. Toda povezava teh dveh besed z Emono je nemogoča ali vsaj zelo neverjetna.

V današnji Sloveniji so Rimljani vedrili kakšnih štiristo let, vendar so zapustili zelo malo; znak, to, da se tu nikoli niso povsem udomačili. Od tiste dobe ostaja le nekaj nagrobnih napisov, nič več.

Značilno je tudi, da je z njihovim umikom izginilo tudi ime Emona. Ostal je Ptuj (Potovium), ostalo je Celje (Celeia) in še marsikaj. Emona ni in eno je pri tem gotovo: naselbina in širša okolica sta morali biti povsem izpraznjeni; begunci, če jih je kaj bilo, se niso vrnili. In vse to so skoraj gotovo povzročili Huni v sredini petega stoletja. Za njimi je pri-

šlo nekaj germanskih nomadov (znani so med temi Lango-bardi), a tudi ti so šli »za soncem« in ljubljanska kotlina je bila s tem očiščena za prihod Slovenov, verjetno iz severne Rusije, kjer so prej živeli, menda jugovzhodno od Petrograda.

Selitev je verjetno povzročila lakota, posledica vrste slabih letin. Značilno je zopet, da se ti Slovenci (naši, slovaški in makedonsko-bolgarski predniki) niso ustavili v slovanskem svetu pred Karpati, ampak so raje šli dalje proti Grčiji in proti Italiji kot vsi drugi selivci; gotovo so vedeli, ali vsaj upali, da jih tam čakajo boljše zemlje.

Slovenski Slovenci so se ustavili v sedanji Avstriji in Sloveniji in so za stalno poselili te kraje, tudi ljubljansko kotlino ob Savi in Ljubljani. In ko so se začeli naseljevati v ruševinah nekdanje Emone in njeni okolici, so skoraj gotovo imenovali vse skupaj: Ljuba Poljana (gl. še danes: Poljane za gradom). Iz tega je s časom nastalo verjetno Ljuboljana in končno Ljubljana. Podobno je pri Ptujju nastala iz »Ljube pristave« Ljubstava. Imen, ki začenjajo z »Ljub-«, je po slovanskem svetu na stotine; samo na Slovenskem jih je vsaj trinajst, da ne omenjamo zemljepisnih imen tipa »Ljubelj, Ljubno« ipd.

Nemški vpliv iz Salzburga in Bavarske se je žal kmalu opazil. Tudi za Ljubljano se že leta 1144 piše ime Laibach, vendar je prav iz istega časa, leta 1146, zapisano tudi Luvigana, polatinjeno: »Ljub-« se je zapisal kot »Luvi-«, »-lj-« pa kot »-g-«, po znanih fonetskih težnjah latinščine in romanskih jezikov.

So sicer tudi za Ljubljano ljudje, ki bi v imenu radi našli nek tuj, v tem slučaju latinski, izvor: iz »alluvies« (zalitje) ali »alluvio« (povodenj). Temu se (dalje na str. 16)

Dr. Zenon A. Klos
E. 185th AREA
531-7700
Emergencies

Dental Insurance Accepted
Laboratory on Premises - Same Day Denture Repair
COMPLETE DENTAL CARE FACILITY

848 E. 185 St. (between Shore Carpet & Fun Services)

Če Vi lahko žrtvujete 10 minut,
Mi lahko žrtvujemo \$10,000!

Play BINGO from the Ohio Lottery

Imagine winning \$10,000 in just 10 short minutes! It's possible with the Ohio Lottery Bingo Game. On each \$2 ticket, you get four Bingo cards and four chances to win — up to \$10,000! So play Bingo at your favorite Lottery retailer. And with luck, you could come out with \$10,000 to spare!

JOIN IN THE WINNING

Lottery players are subject to Ohio laws and Commission regulations. For further information, call the Customer Relations Department, (216) 787-3200, during regular business hours.

MALI OGLASI

Pozor! Starino zbiram

Vse vrste vojnih stvari, igrače, slike, ročna dela, nakit. Vse, kar je staro. Plačam v gotovini. Pokličite Sandy: **526-1532**.

(20-23)

STOP IN AT
BRONKO'S
Drive-In Beverage

510 E. 200th St.
Euclid, Ohio 44119
— 531-8844 —

Imported Slovenian Wines

Chalet Debonne Vineyards
Domestic and Imported Beer & Wines
— OHIO LOTTERY —

Open Mon. - Thur. 10 a.m. - 9 p.m.
Friday - Saturday 10 a.m. - 10 p.m.
Sunday (no wines sold) 11 a.m. - 5 p.m.

Owner: David Heuer

Misijonska srečanja in pomenki

1083. 50-letnica odhoda iz Slovenije sem zbrano

praznoval v Torontu. Ob 8. zjutraj sem somaševal s kaplanom slovenske župnije Brezmadežne s čudodelno svetinjo in daroval sv. mašo za slovensko domovino. Ko je lazarist Pavel Novak delil sv. obhajilo in so med pesmijo odhajali verni rojaki v svoje klopi, sem se globoko zamislil. Med njimi je bilo precej takih, ki so skozi Ljubelj še čvrsto pešočili. Počasi, nekateri že kar stežka, so odhajali na svoja mesta. Zdeli so mi utrujeni in precej izčrpani. Dali so Kanadi vse svoje moči in ustvarjali boljši svet zanje. V mladosti so mislili, kot večina med nami, da bodo gradili zdravo in močno Slovenijo.

Cerkev ima med njimi številne pionirje, tudi misijonske. Upam, da smo se vsi, ne glede, kje smo okrog 5. maja bili, za hip v duhu ustavili in Bogu zahvalili, da nas vsi načrti komunistične revolucije niso dosegli, ko nas je božja Previdnost reševala za mnoge načrte v težkih okoliščinah bodočnosti. Bogu hava za vse: da smo še živi, zmožni ustvarjati, žrtvovati, ljubiti, pioniriti. Samo On ve, kaj vse bi lahko za blagor človeštva doprinesli tisti naši dragi, ki jim človeška hudobija ni dovolila svobodno živeti.

MZA Windsor-Detroit je zelo uspešno izvedla 23. aprila letno misijonsko prireditev in bomo o tem poročali v kratkem, ko dobimo od njih končno stanje. Frančiškanskemu župniku o. Z. Kutleši, iz hrvatske fare sv. Frančiška Asiškega, je MZA zelo hvaležna

vsako leto za naklonjenost. Mimo dvorane je s hrvatskimi sestrami celo svoj ček priložil za slovenske misijonarje. Ko sem pred leti v isti župniji imel kratke misijone za rojake, je prav tako vedno rad naše podpore podpiral prvi župnik, o. Ivandić.

Č.s. Prebil iz Pariza sporoča, da si je g. Franc Buh zdravstveno opomogel in iz Pariza vrnil na Madagaskar. Iz Ruande oz. Burundija pa je prišla v Francijo usmiljenka s. Anka Burger.

Obenem omenja, da je misijonar Janko Slabe v Sloveniji še precej zdravstveno slab. Molimo zanj, da se okrepi in vsaj v domovini, kot dober duhovnik, še veliko dobrega napravi.

Iz Hamiltona se je oglašil salezijanec g. dr. Danilo Lisjak, ki se v juniju vrne v Burundi na novo postojanko pionirit z domačini. Pravi, da mu bo umorjeni sobrat pomagal iz večnosti. Hvaležen sem mu za poslano knjigo 'Ruanda, črna vest človeštva'. Kupil sem jo že v Torontu, kmalu po izidu, in bom lahko eno ob priliki daroval komu med sodelujočimi.

Brat Ludvik Zabret se je lepo zahvalil za zadnji ček \$600 od N.N. v Kaliforniji, ki mu je prinesel veliko veselja in je celi vrsti ubogih otrok napravil posebno veselje. Pravi, da je celo njihove podpise pobiral, ko jim je pomoč delil, največ ubogim materam z več otroki.

V juliju bo spremljal za zdravljenje v domovino sobra-

ta Ivana Kešpreta, ki ima raka na črevesju. Njegov bratranec, br. Jožko Kramar, iz Papue-Nove Gvineje, pa gre takrat za stalno v zaledje.

Opravil je letne duhovne vaje in omenja, kako je pred leti vodil svojo dolgoletno dobrotnico na Bled, ko sta z rajnim možem obiskala domovino.

Pred leti je revna mati s 4 otroki nameravala napraviti splav, pa jo je nagovoril, naj otroka rodi in je potem prevzel za njegovo rast vse stroške. Sedaj je že končal, kot drugi najboljši v razredu, 5. gimnazijo. Študijo in internat on zanj plačuje in na počitnice k njemu prihaja vsako leto.

O. Lojze Podgrajšek se je kratko zahvalil za prejeti dar Neimenovanega prijatelja iz Kalifornije.

Intencije za sv. maše v misijonih je poslala spet ga. Mariča Lavriša. Imeli so v Clevelandu zadnji sestanek in pripravili vse za MZA piknik 9. julija na Slovenski pristavi.

Darovali so zadnje čase:

za bosanske otroke brez matere v Sloveniji svoj mesečni obrok \$50 in \$50 za vse naše misijonarje M.P. iz Illinois;

ga. Pavla Vrečar in njena sestra ga. Mary Ketter za potrebnega misijonarja, obe iz Bessemer, Pa.;

Štefan in Joži Zorc iz Rye, Colo., \$10. Sprašuje, kako je z vzdrževanim bogoslovcem v ljubljanskem bogoslovju, ker se ne oglaš, dasi so mu ponovno pisali in dar poslali. Priznati moram, da naš mlajši rod povečini nima glede pisanja tega, kar so nam tako vcepili pri bogoslovski formaciji v dušo, da je treba na pisma od-

govarjati ter se za dobroto zahvaliti.

G. Anton Malenšek in ga. Ana sta poslala \$50 iz Orange, Conn., kot dodatki k vzdrževalnini za bogoslovca v Ljubljani, ki ga podpira MZA Bridgeport-Fairfield. Letos ne bodo imeli vsakoletne prireditve na praznik sv. Rešnjega Telesa, ker g. župnik zaradi finančnih težav v župniji ne dovoli v fari ničesar, kar finance faranov obremenjuje. Moja izkušnja dolga leta je bila, da ob velikodušnosti za mnoge namene, fara sama vedno to dobi, kar je božja Previdnost zanj imela v načrtu.

V Torontu so darovali: vdova ga. Rozi Štrukelj \$20, vdova ga. Francka Kavčič \$100, in ga. T.K. za vse \$100.

Moj dolgoletni kanadski prijatelj pa kan. \$5000 za vzgojo in formacijo domače duhovščine. Misli, kot jaz osebno že vse življenje, da ni bolj važnega poslanstva v vesoljni Cerkvi, kot pomagati čim večim do mašniškega posvečenja, da bodo dobri pastirji svojemu ljudstvu. Mislite samo na Slovenijo in kako tudi danes objektivni zgodovinarji radi priznajo, da so duhovniki skozi stoletja in teh zadnjih 50 let plačali strahovit davek v revoluciji, da so pomagali reševati, kar se je rešiti dalo v nevzdržnih razmerah dolgih let.

Rev. Charles Wolbang CM
St. Joseph's Seminary
65 Mapleton Rd., P.O. Box 807
Plainsboro, NJ 08536-0807

KOLENDAR

MAJ

21. — SKD Triglav, Milwaukee, priredi materski dan proslavo, na Triglavskem parku. Pričetek ob 2h pop.

28. — DSPB priredi spominsko sv. mašo ob 12h popoldne, pri Lurški Materi Božji na Chardon Rd.

29. — SKD Triglav, Milwaukee, priredi Spominski dan, na Triglavskem parku.

JUNIJ

3. — Pevski zbor Korotan poda svoj koncert v farni dvorani sv. Vida. Po koncertu ples. Igra ansambel Staneta Mejača.

4. — Otvoritev Slovenske pristave.

10. in 11. — Tabor DSPB priredi Spominsko proslavo pri Spominski kapelici na Slovenski pristavi, v spomin ob 50. obletnici pokola domobrancev, in za vse žrtve komunistične revolucije v Sloveniji.

18. — Slov. šola fare Marije Vnebovzete priredi vsakoletni piknik na Slovenski pristavi.

O imenu Ljubljane

(nadaljevanje s str. 15)

predvsem upira končnica -ana: »alluviana«, v latinščini, ni poznan pridevnik, še manj ime. Imamo samo »alluvialis« in »alluvionalis«. Poleg tega se pridevniki ne rabijo kot zemljepisna in še manj kot krajevna imena. In končno bi ime »Alluviana«, tudi če bi obstajalo, zahtevalo predpostavko vsaj začetnega romanskega prebivalstva v Ljubljani za svoj razvoj, kakršenkoli naj bi ta potem bil. Kar pa je zgodovinsko ovrženo; in Romani bi gotovo ohranili ime »Emona«.

Zdravko Jelinčič

MALI OGLASI

Cleaning Woman Needed
Once a month — beauty shop.
6412 St. Clair Ave.
Call 431-6224 or 391-7332.
(20-21)

FOR RENT
Grovewood area. Newly decorated 2BR downstairs suite. No pets. \$350 + Security dep. References. Call 731-8517.
(20-23)

Experienced Cook Wanted
For restaurant in Euclid, Ohio. Call for appointment: 531-2239

For Sale
36 New Stack Chairs, leather and brass. Best offer. 531-2239

Euclid Brick Home For Sale
Babbitt Road. 2 family, 2 bedrooms, up & downstairs, well-kept. \$97,900. Call 261-2197.
(20-23)

HOUSE FOR SALE
Euclid. Brick. 5 Bedrooms. 2½ baths. 2½ car garage. Central air cond. Finished recreation room
731-2346
(20-23)

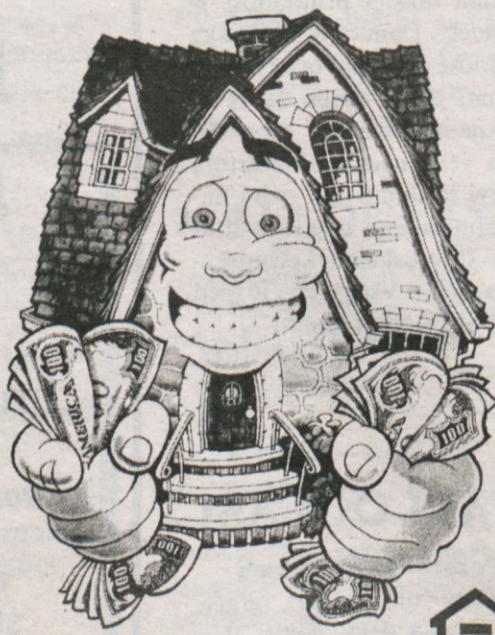
INTRODUCING PRIME TIME,

OUR PRIME-RATE, NO-FEE HOME EQUITY CREDIT LINE.

DOESN'T YOUR PRIME ASSET DESERVE A PRIME RATE?

Call 348-2800 to get information or an application fast! After hours call 1-800-621-3133.

HOME BANK
Cleveland's hometown bank.

FDIC Insured

Credit limits and normal APRs effective as of February 15, 1995 with loan to value ratio of 85% were as follows: \$50,000 or more - Prime plus 0% (9.00%); \$25,000 to 49,999 - Prime plus 1/2% (9.50%); \$5,000 to \$24,999 - Prime plus 1% (10.00%). The APR may vary monthly, but will never exceed 14%. There is a \$350.00 cancellation fee charged if the loan is canceled within the first 3 years. Balloon payment is required in 10 years. Property insurance is required. All applications are subject to a credit report, property appraisal and title exam.

Zelev Funeral Home

Memorial Chapel
452 E. 152 St. Phone 481-3118
Addison Road Chapel
6502 St. Clair Ave. Phone 361-0583
Family owned and operated since 1908

Vladimir M. Rus Attorney - Odvetnik

6411 St. Clair (Slovenian National Home)
391-4000

(FX)